

Nikolaas was namelijk — wat buiten de va-  
cantie nooit voorkwam — in geen vier dagen  
thuis geweest. Den tweeden dag was de man des  
huis op uitgetogen, om zoo mogelijk te we-  
ten te komen, waar onze student zich bevond.  
Doch 't was hem niet gelukt, veel van diens  
vrienden te ontdekken. Die hij vond, wisten van  
niets of verklaarden alleen, dat zij al lang zoo iets  
verwacht hadden. Want, zeiden ze, Nikolaas  
sprak er in den laatste tijd gedurig van op reis  
te gaan en vreemde landen te bezoeken. Hij  
zou nu zeker zijn plan hebben uitgevoerd. Meer  
echter had de man niet kunnen vernemen.

#### CORRESPONDENTIE.

A. de V. te L. (Z.). Vriendelijk dank. We  
hopen er gebruik van te maken.

HOOGENBIRK.

### INGEZONDEN STUKKEN.

(Buitenverantwoordelijkheid van de Redactie).

M. H. de B.

Mag ik uw aandacht vestigen op het stuk,  
geplaatst in het N. v. d. d. van 2 Dec. jongst-  
leden over Czaar Peters Bijbel.

Het was van dezen inhoud:

Enige weken geleden zijn door de firma  
Martinus Nijhoff te 's Gravenhage uit de nalaten-  
schap van wijlen J. L. Beijers onder een groot  
aantal der meest zeldzame werken ook bijbels  
verkocht, die of eenig of hoogst onbekend zijn. Tot  
de zeldzaamste onder deze zeldzame bijbels be-  
hooren: *Biblia Pauperum* (no. 408) en de zoo  
genaamde *Bijbel van Czaar Peter*, onder no. 433  
van den catalogus aldus omschreven: *Het Nieuwe  
Testament ... gedrukt door last van zijn Czaar-  
Majestät Petrus I. Keizer van Groot en Klein  
Rusland. 1795. 4to. v. d. d. 1795. 2 dln.  
1. 1. 1. fol.*

De firma Nijhoff heeft bij dit nummer de  
volgende aantekening gevoegd: *Zeer goed be-  
waard exemplaar van dit hoogst zeldzame en  
merkwuurde boek. Uitgave in twee kolommen,  
waaraan de ene den Hollandschen tekst bevat,  
in kapitalen letters gedrukt. De andere kolom  
is ledig gebleven, doch was bestemd voor de Sla-  
vische vertaling, die daaraan in Rusland zou  
worden toegevoegd. Slechts drie exemplaren met  
den Slavischen tekst zijn bekend.*

Dese bijbel is te uniek en de geschiedenis  
er van te belangwekkend om die niet in 't  
kort te verhalen.

En verder:

Peter de Groote had te goed in Holland  
rond gezien om niet te weten, dat het op ge-  
bied van kennis en kunst uitnemende werken  
bezit en kon roemen op uitmuntende drukke-  
rijen, vervaardigd door de geheele wereld.

Hij kwam daarom op het denkbeeld boeken,  
die hij ter ontwikkeling van het Russische  
volk dienstig achtte, aldus te doen drukken:  
aan de eene zijde het Hollandsch, aan de  
andere zijde het Russisch. Zoo doende zouden  
de Russen te gelijker tijd de Hollandsche taal  
leeren, die hij ten zeerste voorstond. Opmer-  
kelijk is het, hoeveel Hollandsche woorden men  
nog heden ten dage in de Russische taal vindt.  
Op een tocht over de Wolga hoorde ik meest  
Hollandsche commando's. Eigenaardig is het, dat  
de Russen zoo goed als de Hollanders spreken  
van hun „bakkebaard“.

Tengevolge van Czaar Peters wil zag op zijne  
kosten in 1792 te Amsterdam bij Hendrik  
Donker, en met Privilegie der Staten-Generaal,  
het licht: Een werk van den Hollander Cornelis  
Cruys, vice-admiraal der Keizerlijk Russische  
Zee-macht: *Nieuw Pas-kaertboek, betreffende  
de groote rivier Don of Tanais. De plaatsnamen  
zijn verrat in het Hollandsch en Russisch.*

Bij den bekende uitgever H. Wetstein, te  
Amsterdam, verscheen in 1795 eene bloem-  
ding uit de Emblamata van Roemer Visscher,  
Daniel Heinsius, J. Zevecotius, J. Cats, Zach  
Heins enz. De opschriften der Zinnebeelden  
zijn in het Nederlandsch en de bijchriften in  
de Russische, Latijnsche, Fransche, Italiaansche  
Spaansche, Nederlandsche, Engelsche en Hoog-  
duitsche talen. In 1743 verscheen bij J. Mar-  
shoorn, te Haarlem, een tweede uitgave van  
deze verzameling, met opschriften in het Neder-  
landsch, bijchriften in Latijn, Fransch en  
Hoogduitsch, en met tweeregelige versen in de  
Nederlandsche taal. De titel, in de oorspron-  
kelijke uitgave in het Latijn en het Russisch,  
is in deze in het Nederlandsch.

Zoodra Czaar Peter, na zijn eerste verblijf  
in Nederland, in Rusland terug was, zorgde hij  
voor de oprichting eener nieuwe drukkerij in  
Moskou. Elias Kopevitsch, die er aan het hoofd  
van stond, liet alle materiaal en werklieden uit  
Nederland komen. Hij hem zagen snel achter  
elkander vertalingen van verschillende werken.  
Het licht, in de eerste plaats Nicolaas Witsens:  
*Scheepbouw 1*; eene *Stuursman'skunst*, ook uit  
het Nederlandsch, en in 1795, bij wijze van  
proef, de eerste Russische courant. Reeds in  
1712 kwam van de drukkerij van Kopevitsch  
het Evangelie van Mattheus, bezorgd door H.  
Kellerman in acht verschillende talen.

Czaar Peter zag bij zijn tweede bezoek  
aan Nederland, 1716—1717, voor het maken  
van meerdere vertalingen in het Russisch uit  
het Nederlandsch, o. a. van de werken over  
vestingbouw van Menno van Koehoorn, de  
rekenkunstige werken van Van Dam, de bekende  
Sluis- en Molenboeken, de Samenspreken van  
Erasmus en van den Orbis prius.

Ook door eene Nederlandsch-Slavische uit-  
gave van den bijbel trachtte Peter zijn doel  
nader te bereiken.

Dese Nederlandsch-Slavische bijbeluitgave,  
volgens het plan van den Keizer, zou dienen  
tot standaard voor vele andere uitgaven, in ver-  
schillende formaten, die ook in de beide talen  
zouden worden gedrukt en tegen geringen prijs  
verkoopbaar zouden zijn, met de bepaling, dat  
ieder huisvader en ieder jongmenschen, die zich  
in het huwelijk begaf, zich daarvan minstens  
een exemplaar zou moeten aanschaffen.

De Nederlandsche tekst van dezen bijbel  
werd in Nederland gedrukt en de Slavische zou  
daaraan te St. Petersburg worden toegevoegd.  
Czaar Peter liet te dien einde in de letterge-  
terij der firma Clerck en Voskens, te Amster-  
dam, zulk eene groote hoeveelheden Slavische  
letters 'gieten en naar Petersburg zenden, dat  
de drukvormen van den geheelen bijbel konden  
blijven bestaan.

De stempels dezer letters kwamen voor op  
den catalogus der verkoop van de letterge-  
terij der firma Clerck en Voskens, in 1780 te  
Amsterdam gehouden. Een zekere Mappa werd

de koper. Hij verzond de stempels naar  
Noord-Amerika.

Hoewel de beide gedeelten van deze bijbel-  
uitgave tot de zeldzame boeken behooren, komen  
toch de twee deelen, inhoudende het Nieuwe  
Testament, meer voor dan de vier deelen,  
waartuit het Oude Testament bestaat. Dit heeft  
betrekking op exemplaren zonder de Slavische  
vertaling, aangezien die van het Oude Testa-  
ment nooit werd gedrukt en er van het Nieuwe  
Testament slechts drie exemplaren bekend zijn,  
waarvan echter niet één enkel compleet, waarin  
die vertaling voorkomt.

Van deze drie bekende exemplaren berust er  
een in de Universiteitsbibliotheek te Leiden,  
een in de Koninklijke bibliotheek te 's-Graven-  
hage, en was de derde in de bibliotheek der  
ontbonden maatschappij: Felix Meritis, te Am-  
sterdam.

Waar is de bijbel, eens in 't bezit der maat-  
schappij Felix Meritis, gebleven?

Is het de bijbel, voorkomende in de nalaten-  
schap van J. L. Beijers, of is deze bijbel een  
vierde exemplaar?

De Holl.-Russ. bijbel is geheel gedrukt met  
kapitale letters. Het papier is zeer fraai klein  
mediaan, dat van het Oude Testament heeft  
geen watermerk, dat van het Nieuwe Testament,  
als zoodanig, een schild, waarin eene lelie en  
waarboven eene kroon, en op de andere helft  
van het blad het cijfermerk VI.

Behooren complete exemplaren van dezen  
bijbel, zonder de Slavische vertaling, reeds tot  
de zeldzaamheden, nog zeldzamer zijn — merkt  
Th. J. J. Arnold op, aan wien deze medede-  
lingen te danken zijn — exemplaren van het  
Nieuwe Testament, waarin die Slavische ver-  
taling is bijgedrukt. Tot dusver zijn hiervan in  
het geheel noch slechts drie exemplaren bekend.  
Een er van berust in de Nationale bibliotheek  
te Parijs, het tweede in de Bibliotheek te Wol-  
fenbützel, terwijl het derde exemplaar het  
eigendom is van de Russisch-Grieksche kapel  
te 's-Gravenhage. Dit exemplaar heeft behoor-  
d aan Mevrouw de weduwe De Wijs, geb. Rhee,  
te Groningen, die het van haren schoonvader,  
vroeger te Petersburg woonachtig en deelgenoot  
in het handelshuis Belgens en Co. aldaar, had  
ontvangen. In 1831 bood Mevrouw de Wijs  
het aan onze toenmalige Kroonprinses, later  
Koningin Anna Paulowna, kleindochter van  
Czaar Peter, ten geschenke aan. Anna Paulowna  
schonk het in 1838 aan de Russische kapel te  
's-Gravenhage.

Er is beweerd, dat ook het Slavisch gedeelte  
van den bijbel van Czaar Peter in Holland  
gedrukt is en dat het schip, waarmede al de  
exemplaren naar Petersburg vervoerd zouden  
zijn, met man en muis vergaan is. De weinige  
nog bekende exemplaren zouden te Amsterdam  
achtergehouden zijn.

Kenner der drukkunst beweren echter, dat  
het Slavisch gedeelte van Czaar Peters bijbel  
bepaald in Rusland en wel in het klooster van  
St. Alexander-Newski gedrukt is. De geestelijk-  
heid heeft — zoo meenen sommigen, en hunne  
meening schijnt de ware te zijn — de bijbels  
in de keizers van het klooster of in eenigander  
vochtig lokaal opgeborgen en laten bederven.  
De geestelijkheid was namelijk zeer tegen deze  
bijbeluitgave, omdat zij er eene verkorting harer  
rechten en geloofsovertuigingen in zag — de Hol-  
landsche tekst was de Statenvertaling — en zij  
bovendien geloofde, dat Czaar Peter er zich  
als middel van wilde bedienen, om achter haar  
om eene overeenstemming te treffen tusschen  
de Russisch-Grieksche en Nederlandsche her-  
vormde kerk. De onderhandelingen hiertoe  
werden te Amsterdam gevoerd tusschen Taco  
Hajo van der Horst met Nicolaas Witsens als  
tusschenpersoon en patriarch Jeremias met  
Andreas Winus als tusschenpersoon, die daar-  
toe expresselijk uit Rusland naar Amsterdam  
was overgekomen. De onderhandelingen leidden  
echter tot niets.

Dat de exemplaren van Czaar Peters bijbel  
in het klooster Newski achterwege konden ge-  
houden worden, verklaart het feit, dat Czaar  
bij het gereed komen in oorlog was met Perzië,  
zoodat zijne aandacht van de bijbeluitgave werd  
afgeleid. Kort na den Perzischen oorlog stierf de  
Czaar, 1725. De geestelijkheid had toen ge-  
wonnen spel. Zij kon de bijbels door vocht  
laten bederven en achterwege houden.

Ook uw lezers zal dit stuk belang inboe-  
zemen.

### Gereformeerde Gezinsbijbel.

#### Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Te Beetsum, W. W. Meijnen, te  
Winsum — Heeg, A. van Dijken, te Aalten —  
Harmelen, J. van Lunkhuijzen, te Wilnis — Grijs-  
kerke, K. K. Troost, te Naaldwijk — Hilversum, A.  
S. O. Los, te de Lier — Barneveld, J. Hania, te  
Steenwijk.

AANGENOMEN: Nieuw Beerta, H. Reiners, cand.  
te Kalkreuth.

BEROEPEN: Hallum, S. O. Los, te de Lier — Mar-  
rum, G. Doekes, te Heemse — Vrijhoeven-Kapel,  
Littoo, te Krimpen aan de Lek — Lollum en  
Wons, K. K. Troost, te Naaldwijk.

AANGENOMEN: Vierhuizen en Zoutkamp, A. Dijk-  
stra, cand. te Joure — Sebaldeuren, A. Jellema,  
cand. te Groningen.

BEROEPEN: Oostende (Belgie), W. J. Aalders W. J. G.  
te Buiksloot — Purmerland, J. Ankermans, cand.  
te Utrecht — Lienden, J. Eringa, te Oostwolde.  
Zutphen, H. T. Rogaar, te Wildervank. — St. Anna-  
land, J. H. Schreuder, te Oezande en Driewegen —  
's-Graveland, J. van Bruggen, cand. te Eng-  
wicum — Ruinen, G. Koops Sipkens, cand. te  
Leiden — Ouddorp, J. van den Bergen, te Bieze-  
lingen — Oosterdijk, C. F. Abbing, cand. te Jisp.

BEROEPEN: Dordrecht, J. Schokking, te Kou-  
dum — Koedijk, C. Ph. T. Abbing, cand. — Een-  
genburg, D. A. van Krevelen, te Haamstede —  
Franecker, S. Winkel, te Drontje — 's-Graven-  
land, N. P. E. van Uchelen, te Renswoude. — Sun-  
meer, G. Wagenaar, te Leeuwarden.

AANGENOMEN: Vierhuizen en Zoutkamp, A. Dijk-  
stra, cand. te Joure — Sebaldeuren, A. Jellema,  
cand. te Groningen.

BEROEPEN: Oostende (Belgie), W. J. Aalders W. J. G.  
te Buiksloot — Purmerland, J. Ankermans, cand.  
te Utrecht — Lienden, J. Eringa, te Oostwolde.  
Zutphen, H. T. Rogaar, te Wildervank. — St. Anna-  
land, J. H. Schreuder, te Oezande en Driewegen —  
's-Graveland, J. van Bruggen, cand. te Eng-  
wicum — Ruinen, G. Koops Sipkens, cand. te  
Leiden — Ouddorp, J. van den Bergen, te Bieze-  
lingen — Oosterdijk, C. F. Abbing, cand. te Jisp.

BEROEPEN: Dordrecht, J. Schokking, te Kou-  
dum — Koedijk, C. Ph. T. Abbing, cand. — Een-  
genburg, D. A. van Krevelen, te Haamstede —  
Franecker, S. Winkel, te Drontje — 's-Graven-  
land, N. P. E. van Uchelen, te Renswoude. — Sun-  
meer, G. Wagenaar, te Leeuwarden.

AANGENOMEN: Vierhuizen en Zoutkamp, A. Dijk-  
stra, cand. te Joure — Sebaldeuren, A. Jellema,  
cand. te Groningen.

### Advertentiën.

Tot onze groote droefheid en blijdschap  
ontsliep heden, in haar Heere en Heiland,  
onze lieveling,  
JOHANNA ELIZABETH,  
in den jeugdigen leeftijd van 13 jaren.  
C. DROPPERT.  
M. DROPPERT—  
STRIJVS.  
Vlaardingen, 31 Dec. 1900.

### Geref. Kerk van Bussum.

De vervallen Coupons van bovengenoemde  
Kerk worden ook bij de firma KRAMER & Co.  
te Amsterdam uitbetaald. Uitgeloof No. 44.  
Namens den Kerkeraad,  
J. G. VAN DOORN,  
Scriba der Fin. Commissie.

### VRAAGT

## Packard-Orgel

met Harp en Pijp-Diaphon.  
Het schoonste klankeffect voor Solo-Spel.  
Hoofdimportatie bij  
**GOLDSCHMEDING's**  
Orgelhandel,  
AMSTERDAM,  
Warmoesstraat 141 en  
Keizersgracht 305.  
Mede verkrijgbaar  
bij al onze Vertegenwoordigers.  
Catalogus gratis.

### VERSCHENEN:

## De Zendingszaak.

Een verzoek om eenige revisie.

### OPEN BRIEF

AAN  
**Prof. Dr. A. KUYPER,**  
Hoogleraar aan de Vrije Universiteit  
te Amsterdam,  
DOOR  
**H. DIJKSTRA te Smilde.**  
Prijs f 0.50.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP  
**BOEKHANDEL**  
VOORHEEN  
**HÖVEKER & WORMSER.**

### Gereformeerd Gymnasium,

te Amsterdam.

Sedert de vorige opgave ontving de Vereen-  
iging voor Voorbereidend Universitair Onderwijs  
de volgende giften:

Harlingen: T. A. f 2; F. S. K. f 1; K. H.  
f 0.50; H. B. f 0.50; N. N. f 1; Wed. T. f 1.  
Zuidwilde: K. S. W. f 1; B. A. f 2.50; K. H. B.  
f 1.50; H. J. B. f 2.50; Wed. J. W. f 2.50; R.  
v. W. f 1. Winsum: J. D. f 2.50; R. S.  
f 1; Ds. S. G. f 1. Hoogkerke: Th. M. f 1;  
H. J. A. f 2; A. v. d. R. f 2; Wed. O. v. Z.  
f 2. Sauwerd: Wed. K. L. f 2.50; J. B. f 1;  
W. B. f 1. Dorkwerd: J. N. f 1; E. S. f 1;  
Wed. E. W. f 1. Laskwerd: D. A. B. f 10.  
Oostwold: R. T. f 2.50; J. M. f 1; Z. J. K.  
G. f 1; J. S. Sm. f 1. Spijk: H. H. f 2.50;  
H. B. f 0.50; S. M. f 2; T. v. d. P. f 1; W.  
O. f 2.50; R. S. f 2; M. D. f 2.50; K. B. f 0.50.  
Appingedam: K. A. V. f 1; Wed. K. V. f 1;  
B. B. f 1. Stedum: W. U. f 1.50; J. S. f 2;  
Dr. H. f 1. Bedum: H. M. f 0.50; G. P. f 1.  
Bierum: J. O. f 1. Midwilde: Wed. J. T. G.  
f 2.50. Loppersum: W. E. f 0.50; W. v. d.  
V. f 0.50; W. M. f 1. Assen: G. V. f 0.50;  
G. K. f 2.50; J. S. f 1.50. Hoogeveen: K. R.  
f 0.50; K. O. f 0.75; W. D. f 2; J. T. Hm.  
f 1; J. Z. f 1; T. H. f 1; J. v. d. W. f 1; H.  
M. f 0.50. Meppel: P. S. f 1; D. S. f 1;  
J. T. f 1; N. N. f 3; Ds. T. N. f 1; J. F. f 1;  
J. S. f 1; J. v. d. B. f 1; J. S. f 1; G. S. f 1.  
N. B. Niet vermeld zijn hier de bijdragen  
waaroer per quitantie wordt beschikt.

## Dagen van Goede Boodschap,

DOOR  
**Dr. A. KUYPER.**

Deel I. In den Kerstnacht.  
" II. Oud- en Nieuwjaar.  
" III. De Paaschmorgen.  
" IV. Op den Pinksterdag.

4 deelen ingenaaid f 3.60; in  
4 fraaie stempelbanden f 5.60;  
elk deel afzonderlijk ingenaaid  
f 1.20; gebonden f 1.75.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP  
**BOEKHANDEL**  
VOORHEEN  
**HÖVEKER & WORMSER.**

## Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

(voorheen JOHANNES KRAMER & Co.),  
**Dam 15-17 en Vijgendam 12.**

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en  
Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEE-  
NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.  
Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

## Abonneert U op: EXCELSIOR.

Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Volk,  
ONDER REDACTIE VAN  
**A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.**  
Prijs per jaargang (12 nummers à 16 pagina's en 12 nummers à 8 pagina's) f 3.50.  
Men vrage proefnummer aan.

Amsterdam.  
Pretoria.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP  
**BOEKHANDEL**  
VOORHEEN  
**HÖVEKER & WORMSER.**

## L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,  
**WESTERMARKT No. 21  
AMSTERDAM.**

## PORTRET

(Kabinetformaat),  
VAN  
**Dr. A. KUYPER.**  
Prijs f 1.25.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP  
**BOEKHANDEL**  
VOORHEEN  
**HÖVEKER & WORMSER.**

## A. DE ROODE & Co.,

(SCHIEDAM, Opggericht 1878.)  
FABRIKANTEN VAN  
**Oleïne en Loog.**  
Zeepoeder en Velloogmeel.  
Prima qualiteiten, concurrerende prijzen.

## Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.  
Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:  
Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr.  
A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE  
Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.  
De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen  
KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

## NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP BOEKHANDEL

VOORHEEN  
**HÖVEKER & WORMSER,**  
Kalverstraat 154, Amsterdam.

THEOLOGISCHE en WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL.  
BELLETRIE, Fransch, Duitsch en Engelsch. — BAEDEKERS,  
TAUCHNITZ' editie. — Relectuur. — Photographiën, enz.

ONTVANGEN een nieuwe collectie fraaie  
**WANDTEKSTEN.**

## Vrije Universiteit.

In dank ontvangen  
Voor de Vereeniging:  
Aan Contributien:

Door den heer A. W. de Leeuw Jr., te Schoon-  
rewoerd f 50; door den heer G. Schimmel-  
te Amersfoort f 75.50; door den heer S. De Jong  
Eam, te Enkhuizen f 21.50, uit  
Enkhuizen f 45.50, uit Hoorn f 18, uit Medem-  
blik f 1, uit Opperdoorn f 2, uit Urk f 1.50  
samen f 89.50; door den heer W. H. Slep  
te Rinsumageest f 75.50; door den heer A. Sijma  
te 'Tiel f 11.50; door den heer K. van Hart-  
wijk te Roessum f 37; door den heer A. J. Stal  
te Voorhuizen f 90.50; door den heer H. J.  
van der Hoeven te Apeldoorn (1899) f 16;  
door den heer J. Wolfswinkel te Schiedam f 196;  
door den heer J. Dingemans te Gapinge f 5.75;  
door den heer J. Harikamp te Maassluis f 80,  
uit Amsterdam (1899) f 7.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit)  
Van de Geref. kerk te Scheveningen B f 24.90;  
van idem te Winterswijk (1/2 coll.) f 8.78; van  
idem te Haarlem C f 14.75; van idem te Nieuw  
Venneep f 21.81; van idem te Hoofddorp f 4.50;  
van idem te Vijhuizen f 7.16 1/2; van idem te  
Sloterweg f 3.75; van idem te Zaandam A  
f 34.10 1/2; van idem te Zaandam B f 11.14;  
van idem te Wormerveer f 17.68 1/2; van idem  
te Wormer f 2.30; van idem te Beverwijk f 4.92;  
van idem te Hemelum f 5; van idem te Nu-  
mansdorp f 3.84.

Amsterdam.  
Pretoria.

S. J. SEEFAT,  
Peningmeester.

Dit blad wordt  
bijdragen van u  
dit blad betreft,  
van de AD-  
inwendigen, di  
kuten voor het

Dan de  
L

HET

„DE HELD VAN SPIONKOP“  
VERVOLG OP  
„De Leeuw van Rodderspruit“  
door L. PENNING,  
verschijnt in het Geïllustreerde  
weekblad „Timotheus.“  
Het verhaal is begonnen in het  
nummer van 22 December. Die  
sich spoedig op den zesden jaargang  
abonneert, kan de verschenen num-  
mers nog ontvangen. De jaargang  
loopt van 1 Oct. tot 1 Oct. Prijs  
f 1.75 franco aan huis per half jaar.  
Bij iederen Boekhandelaar en bij  
den uitgever J. N. VOORHOEVE,  
te 's-Gravenhage, is de teekening  
opengesteld.

Over het lat  
van het Huwel  
dit in vluchtige  
schen onze tegen  
maar voor het l  
voor hen gewo  
juist, dat er, en  
atrecken, allerlei  
gezien zijn, die  
lijk wij dit in t  
verre afwijken,  
zijn waargenom  
leven bijna die  
waar, dat ondi  
heidensche volke  
ting van het Hav  
zondige practijk  
ling verdorven v  
dat onder Israe  
te wenschen over  
lijke religie in  
welk tot zijn t  
kenis heeft opg  
nog in het minst  
standers er door  
namelijk uit dit  
leiden, dat de  
uit de dierenwe  
nen is, ook wat h  
het dier te levi  
dank zij ontwik  
dien dierlijken t  
Huwelijk is opgs  
leveren zij het b  
redderen toesta  
gelijk. Of dat de  
geordende was,  
wel, dat hij bej  
en eerst van lie  
kan slechts op  
gemaakt. Of doo  
spronkelijke toe  
of doordien me  
schaving, aan zi  
Huwelijk verho  
zien we ook elk  
Indien onze t  
met hun bewere  
ontwikkeling en  
zoeken is, die  
verhouding tuss  
edele en gezuive  
de latere histori  
onzen eigen tijd  
hoogst ontwikke  
kringen der maat  
het Huwelijk ste  
zijn. En hiervan  
deel. Ongetwijfel  
wikkeling en b  
steden op hoog  
teland, en evena  
ren bloei op ho  
achterafstaande  
nu ten opzichte  
anders, dan dat j  
den, en in de toe  
den, de zedelijke  
het Huwelijk ste  
keerd, dat, ver  
die groote stede  
platten lande no  
daante vertoont.  
het intieme leven  
aan het hoofd d  
kend is, maakt  
denkbeeld van  
heid, die er ope  
van den spot di  
omringt. Vooral  
standen is dit  
tend. De openba  
echo van. De ge  
en in die kringen  
in hun hoonen v  
verder. En dat  
lijkverband hinde  
de jammerlijk  
liefde, van echte  
voeding der kin  
soms door de vro  
worden. Dit nee  
hetzelfde viel v  
Hoe meer ook in  
Rome fijnere be